

Waarom ik dit schrijf? In onderwijsland regent het de laatste tijd alleen maar adviezen. Leerkrachten zien door de bomen het bos niet meer en worden overstelpt door informatie. Door de hoeveelheid aan kennisdeling, die hun vaak te weinig praktijkgerichte handvaten biedt, worden leerkrachten steeds wanhopiger. Tel daarbij de vervangingsproblematieken op en de drukte van alledaagse lesgevende taken en de leerkracht krijgt vanzelf negatieve gedachten en depressiviteit kan ontstaan.

Het kind

Vergeeten wordt hierbij het **kind**. Hier draait het om. Elke leerkracht heeft met passie (ooit) gekozen voor dit beroep. Een kind helpen in zijn of haar ontwikkeling en een bijdrage leveren aan de maatschappij van de toekomst.

Natuurlijk weten we allemaal dat het onderwijs in ontwikkeling moet blijven in deze dynamische wereld van veranderingen en de daarmee steeds veranderende uitdagingen voor de leerlingen, maar hoe dan? Morgen start je weer met je groep kinderen, je oudergesprekken, je vergaderingen, je studiemiddagen.

Juist, terug naar het KIND. Morgen zie je weer **dit kind, jouw kinderen in jouw klas**.

Dit kind heeft er elke dag opnieuw zin in om jou te zien en wil gezien en gehoord worden door jou. Jij bent belangrijk, zelfs zeer belangrijk voor hem of haar.

Waarom zien?

Een kind wilt gezien worden, bewust gezien worden. Maak dus tijd in de eerste minuten, kwartieren, zoveel als nodig is om jouw kinderen te zien. Zorg dat zij ook ervaren dat je ze ziet of gezien hebt. Bewust tijd maken dus voor het zien.

De leerkracht, en hier bedoel ik iedereen mee, die op je school werkt, wilt ook gezien worden. Maak tijd voor je collega's en zorg ook dat zij jou zien en jij hen ziet. Samen zijn jullie een team en samen zijn jullie verantwoordelijk voor kwalitatief goed onderwijs.

En natuurlijk lukt dit de ene dag beter dan de andere dag, maar ben bewust van je rol en investeer in het 'zien', kijken naar kinderen, naar elkaar.

Na het zien volgt luisteren

Wanneer je bewust kijkt naar kinderen, je een kind ziet, zal zij of hij waarschijnlijk zien dat jij aandacht hebt voor hem of haar. Als jullie vertrouwensband goed genoeg is, zal dit kind naar je toe komen en zijn of haar verhaal bij je uiten. Ook hier geldt weer, neem de tijd die nodig is hiervoor. En mocht dit niet gaan op dit moment, laat het kind dan weten wanneer je wel tijd hebt voor hem of haar. Er wordt niet voor niets altijd gezegd 'elke dag is anders'. Plannen is goed, maar zorg altijd voor ruimte, zodat je dit kunt gebruiken als het nodig is.

Maar wat is nu luisteren?

Iedereen kent dit wel, je luistert, maar eigenlijk ben je met je gedachten ergens anders, misschien wel al bij de volgende les of de pauze. Een kind voelt dit, dus probeer deze gedachten uit te zetten en aandachtig te luisteren naar het kind. En als dit op dit moment niet lukt, geef dit dan eerlijk toe en vervolg het gesprek op een ander (wellicht geschikter) moment.

Luistervaardigheden en gespreksvaardigheden zijn vaardigheden die we allemaal nodig hebben om een goede leerkracht te kunnen zijn. Deze vaardigheden hebben we soms van nature in ons, maar soms ook niet. Ben je bewust van je eigen kwaliteiten en ontwikkelpunten. Als je dit weet (zelfreflectie) ben je een lerende docent en sta je altijd in ontwikkeling, de basis voor toekomstbestendig onderwijs.

Dit geldt ook voor onze leerlingen. Alleen zijn zij nog in ontwikkeling en hebben de hersenen de fase nog niet altijd bereikt om zelfreflectie toe te passen. Het is dus onze taak, hoe jong ze ook zijn, om kinderen te leren leren. Vaardigheden aan te leren om bewust te worden van hun eigen leerproces. Ook dit vraagt weer om een hele goede kijk- en luisterhouding van een leerkracht. Hoe vaak neem je de tijd om alleen te observeren? Ja ook in de bovenbouw of in het Voortgezet Onderwijs. Observeren en het kind zien, is een van de belangrijkste basisvaardigheden om goed onderwijs te kunnen geven. Als je alleen maar de methode volgt, geef je geen onderwijs op maat en 'vergeet' je de echte leerling, die waarschijnlijk al het een en ander weet of misschien zelfs nog te weinig weet om de opdracht te kunnen begrijpen. Ik bedoel hier geen individueel onderwijs mee, want je kunt nog altijd een groep kinderen onderwijs geven, alleen moeten we veel meer insteken op de ontwikkeling van een kind en ons onderwijsaanbod aanpassen aan de groep kinderen die vandaag in onze klas zitten. Dit vraagt uiteraard een leerkracht met veel kennis van leerlijnen. Maar ook een leerkracht die weet welke mentale en lichamelijke ontwikkeling hoort bij de leeftijd van een kind.

Als je dit dan combineert met een goede kijk- en luisterhouding ben je naar mijn mening toekomstbestendig aan het onderwijzen en maakt het niet uit in welke eeuw we zitten. We blijven altijd mensen, maar zullen door onze omgeving gedifferentieerd geprikkeld worden en komen dus met verschillende achtergronden binnen op onze peuterspeelzalen, basisscholen of voortgezet onderwijscholen.

Tot slot het laatste woord: leren

Als je bovenstaande informatie hebt gelezen en nu nog steeds aan het lezen bent, dan zul je wel begrijpen wat ik met leren bedoel. Als je je bewust bent van het kijken naar en luisteren naar kinderen, leer je vanzelf. Dit geldt ook voor een kind. Een kind moet leren om te kijken, te zien wat er zowel in de klas, in de wereld gebeurt, te leren luisteren naar anderen, gesprekken te voeren, kennis te delen, samen te leren, zichzelf te leren kennen. Wie ben ik en wat heb ik nodig om te leren? Wat wil ik leren etc. Dit zijn de belangrijkste vragen die een kind zich zou moeten stellen als het op school zit. Je kunt je voorstellen dat een kind dit niet zomaar kan. Dit moet groeien en daar zijn wij voor nodig, met wij bedoel ik iedereen die in de naaste omgeving van dit kind is, dus ook ouders, vrienden/vriendinnen, familie, overblijfouders, buitenschoolse opvang etc.

Dit is het onderwijs van de toekomst. Bewustwording van de menselijke vaardigheden die van

oorsprong bij ons allemaal aanwezig zijn, maar bij de een of ander misschien net iets meer ontwikkeld mag/moet worden.